Bon Pastor

Autor:
Data de publicació: 17-02-2023

El Bon Pastor és una advocació aplicada a l'Antic Testament a Déu (Yahvéh) com a al·legoria i al Nou Testament a Jesucrist com a paràbola (veure la paràbola de l'ovella perduda).

L'exègesi interpreta que la funció de Déu o Jesucrist com a Bon Pastor és la salvació de l'«ovella descarriada» (l'home com a pecador).

Criòfor del segle V a. C., pertanyent al període de la Grècia Antiga, amb una imatge del «bon pastor». Els cristians seguiran aquests models per a les seves representacions.

El Bon Pastor és una advocació aplicada a l'Antic Testament a Déu (Yahvéh) com a al·legoria i al Nou Testament a Jesucrist com a paràbola (veure la paràbola de l'ovella perduda).

L'exègesi interpreta que la funció de Déu o Jesucrist com a Bon Pastor és la salvació de l'«ovella descarriada» (l'home com a pecador).

Vegeu també: Anunciació als pastors

Índex

A l' Antic Testament
El tema apareix a l'Antic Testament, referit sempre a Yahveh:

Al Salm 23:

El Senyor és el meu pastor.

Al Llibre d'Ezequiel (34, 12):

Com un pastor vetlla pel seu ramat [...] així vetllaré jo per les meves ovelles [...] l'ovella perduda, la buscaré.

Al Llibre d'Isaïes (40,11)

Com a pastor pastura el seu ramat.

Al Nou Testament
Segons els autors dels evangelis, Jesucrist s'apropia de l'al·legoria bíblica per aplicar-se-la a si mateix com a Fill de Déu:

Llavors Jesús els va dir aquesta paràbola: «Si algun de vosaltres perd una ovella de les cent que té, ¿no deixa les altres noranta-nou al desert i se'n va a la recerca de la que se li va perdre, fins que la troba? I quan la troba se la carrega molt feliç sobre les espatlles, i en arribar a casa seva reuneix els amics i veïns i els diu: "Alégrense conmigo, porque he encontrado la oveja que se me había perdido". Jo els dic que de la mateixa manera hi haurà més alegria al cel per un sol pecador que torna a Déu que per noranta-nou justos que no tenen necessitat de convertir-se».

Evangeli de Lucas 15, 3-7

Apareix també a l'Evangeli de Joan:

Jo sóc la porta; si un entra per mi, estarà a fora; entrarà i sortirà i trobarà pastor. El lladre no ve més que a robar, matar i destruir. Jo he vingut perquè tinguin vida i la tinguin en abundància. Jo soc el bon pastor. El bon pastor dona la seva vida per les ovelles. Però l'assalariat, que no és pastor, a qui no pertanyen les ovelles, veu venir al llop, abandona les ovelles i fuig, i el llop hi fa presa i les dispersa,perquè és assalariat i no li importen gens les ovelles. Jo soc el bon pastor; i conec les meves ovelles i les meves em coneixen a mi, com em coneix el Pare i jo conec el meu Pare i dono la meva vida per les ovelles. També tinc altres ovelles, que no són d'aquest redil; també a aquestes les tinc que conduir i escoltaran la meva veu; i hi haurà un sol ramat, un sol pastor.

Evangeli de Joan 10, 9-16

Iconografia

Ícon rus del segle XIX.

Des del començament del cristianisme, el «bon pastor» és la imatge de Jesús de Natzaret que, en la seva qualitat de pastor, cuida i salva el seu ramat.

Des dels temps del cristianisme primitiu es va eixugar la imatge del pastor que surt a la recerca de l'ovella perduda amb la de Crist com a Bon Pastor.1La profusió de representacions escultòriques i pictòriques del tema del pastor i l' ovella

en l' art paleocristià és notable:2es van identificar fins a 892 representacions.3Es poden identificar imatges datades del segle ii; en la seva majoria pertanyen als segles iii i iv. Una d'aquestes imatges és la de l'anell recentment descobreixo a Israel el 23 de desembre de 2021, la peça data del iii,4La representació del Bon Pastor va començar a minvar en la seva freqüència cap a la fi del segle iv i pràcticament va desaparèixer al segle v.5La representació del «bon pastor» desapareix completament a l'Edat Mitjana, fins que es recupera entre el segle xv i el xvi, per tornar a quedar relegada al segle xix. Al segle xvii i xviii reapareix de vegades amb la versió de la «divina pastora». La inspiració de les primeres representacions es pren de la imatge d'Orfeu —al qual se li atribuïa el do d'encantar els animals mentre tocava la lira—, i de les representació de les obres romanes en què el xai entre els braços era un símbol de filantropia. En el primer tema el «bon pastor» guarda el seu ramat, dret o assegut. L'altra representació amb el xai extraviat als braços o sobre les espatlles està molt més estesa i procedeix directament dels models pagans del moscòfor o l'Hermes (Criòfor) que porta l'ovella del sacrifici.

La varietat de representacions és nombrosa. Les característiques comunes de les obres solen presentar un nen que porta un bàcul, caiac o flauta, amb túnica, i que té en el seu regat o porta sobre les espatlles un xai. També s'ha representat amb Jesucrist adult.

En pintura es trobava ja a la catacumbes de Sant Calixt o de Domitila. Una de les representacions del «bon pastor» més conegudes és la de Bartolomé Esteban Murillo. En l'escultura ha estat també una imatge comuna, que va començar sent esculpida en els flancs dels sarcòfags i recurrent en la música religiosa, com la peça per a orgue, El tríptic del bon pastor, de Jesús Guridi.

El Bon Pastor, c. 300–350, a les catacumbes de Domitilla, Roma

El Bon Pastor (grec: ?????? ? ?????, poim?n ho kalós) és una imatge utilitzada en el pericope de Joan 10:1-21, en què Jesucrist és representat com el Bon Pastor que posa la seva vida per les seves ovelles. Imatges similars s'utilitzen al Salm 23 i a Ezequiel 34: 11-16. El Bon Pastor també es discuteix en els altres evangelis, l'Epístola als Hebreus, la Primera Epístola de Pere i el Llibre de l'Apocalipsi.

Referències bíbliques
A l'Evangeli de Joan, Jesús afirma "Jo sóc el bon pastor" en dos versos, Joan 10:11 i 10:14.

Jo sóc el bon pastor. El bon pastor posa la seva vida per les ovelles. El que és una mà contractada, i no un pastor, que no és propietari de les ovelles, veu venir el llop, abandona les ovelles i fuig. El llop arrabassa les ovelles i les escampa. La mà contractada fuig perquè és una mà contractada, i no té cura de les ovelles. Jo sóc el bon pastor. Conec la meva, i sóc coneguda pel meu compte; fins i tot quan el Pare em coneix, i conec el Pare. Poso la meva vida per les ovelles. Tinc altres ovelles, que no són d'aquest plec. Els he de portar també, i escoltaran la meva veu. Es convertiran en un ramat amb un pastor. Per això el Pare m'estima, perquè poso la meva vida, que la pugui tornar a prendre. Ningú me l'emporta, però jo mateix ho poso jo. Tinc poder per posar-lo, i tinc poder per tornar-lo a prendre. Vaig rebre aquest manament del meu Pare.

- Joan 10:11-18

Aquest passatge és un dels diversos apartats de l'Evangeli de Joan que generen divisió entre els jueus. [Joan

10:19–21]

Jesucrist també es compara amb un pastor a Mateu 2:6, Mateu 9:36, Mateu 25:32, Mateu 26:31, Marc 6:34, Marc 14:27, Joan 10:2, Hebreus 13:20, 1 Pere 2:25, 1 Pere 5:4 i Apocalipsi 7:17.

Paràbola o metàfora?

Al·legoria de Crist[1] com el Bon Pastor, 3r segle.

Diversos autors com Barbara Reid, Arland Hultgren o Donald Griggs comenten que "les paràboles estan sensiblement absents de l'Evangeli de Joan". [2][3][4] Segons l'article de l'Enciclopèdia Catòlica sobre Paràboles:[5] "No hi ha paràboles a l'Evangeli de Sant Joan" i segons l'article de l'Encyclopædia Britannica sobre l'Evangeli de Sant Joan:[6] "Aquí l'ensenyament de Jesús no conté paràboles i sinó tres al·legories, els sinopsis presentar-lo com a parabòlic a través i a través".

Art paleocristià
La imatge del Bon Pastor és la més comuna de les representacions simbòliques de Crist trobades en l'art cristià primerenc a les catacumbes de Roma, abans que es poguessin fer explícites les imatges cristianes. La forma de la imatge que mostra un jove portant un xai al coll va ser directament manllevada dels molt més antics kriophoros pagans (vegeu més avall) i en el cas de les estatuetes portàtils com la més famosa ara al Museu Pio Cristiano, Ciutat del Vaticà (dreta), és impossible dir si la imatge es va crear originalment amb la intenció de tenir una significació cristiana. La imatge va continuar utilitzant-se en els segles posteriors a la legalització del cristianisme el 313. Inicialment, probablement no s'entenia com un retrat de Jesús, sinó com un símbol com altres utilitzats en l'art paleocristià,[7] i en alguns casos també podria haver representat el pastor d'Hermes, una obra literària cristiana popular del segle 2. [8][9] Tanmateix, cap al segle 5, la figura va prendre més sovint l'aparença de la representació convencional de Crist, tal com s'havia desenvolupat en aquest moment, i se li va donar un halo i una túnica rica,[10] com al mosaic de l'absis de l'església de Santi Cosma e Damiano a Roma, o a Ravenna (dreta). Les imatges del Bon Pastor sovint inclouen una ovella a les espatlles, com a la versió lukan de la paràbola de les ovelles perdudes. [11]

Interpretació
Segons el teòleg alemany Friedrich Justus Knecht es proposen una sèrie de doctrines en aquesta paràbola. 1) El Sacrifici i la Mort de nostre Senyor Jesucrist. Com Jesús "predica clarament el seu sacrifici i la seva mort amb les paraules: 'Poso la meva vida per les meves ovelles.'" 2) L'única, unida, l'Església catòlica. Com Jesús "va predir que els gentils també creurien en Ell, i que tots els fidels, tant jueus com gentils, estarien units en un sol plec, sota un sol pastor". 3) L'Amor de Jesús pels pecadors. "La paràbola emotiva de les ovelles perdudes mostra l'amor compassiu del nostre Senyor pels pecadors individuals. L'ovella perduda significa un pecador que, obeint les seves pròpies inclinacions malvades i els atractius del pecat, s'ha separat de Jesús i es tanca del nombre dels fidels. Però el Salvador no retira el seu amor d'aquest vagabund. Fins i tot quan, durant la seva estada a la terra, va treballar per a la conversió dels pecadors, també ho fa ara després del pecador. El crida per la seva gràcia, pels seus sacerdots, i el convida a tornar una vegada més al plec, mitjançant el Sagrament de la Penitència. [12]

Roger Baxter en les seves Meditacions veu Jesús, el bon pastor, com un compliment de diversos passatges de l'Antic Testament, escrivint: "Aquest pastor diví us visitarà al dia a dia, per alimentar-vos i per defensar-vos dels llops de l'infern. No hi ha cap part del deure d'un pastor que ell no realitza amb més voluntat. Per això diu el seu profeta: "Heus aquí, jo mateix buscaré les meves ovelles: i les visitaré mentre el pastor visita el seu ramat: les alimentaré a les pastures més fructíferes; Buscaré allò que es va perdre, i allò que va ser expulsat ho tornaré a portar: i lligaré allò que es va trencar; i reforçaré allò que és feble, i allò que és gros i fort el preservaré, i els alimentaré amb criteri". (Ezequiel. 34:11)" També connecta Jesús amb el Salm 22:1, "El Senyor em governa, i no voldré res; M'ha posat en un lloc de pastura." i Isaïes 53:7 "Serà conduït com una ovella a la matança". [13]

En el mandaeisme
La imatge del Bon Pastor també s'utilitza al Llibre mandaeà de Joan. Els capítols 11-12 del Llibre mandaeà de Joan

tracten sobre "un pastor que estima les seves ovelles" que les condueix al Món de la Llum. [14]

Simbolisme pagà
Article principal: Kriophoros

Còpia romana tardana en marbre dels Kriophoros de Kalamis (Museo Barracco, Roma)

En el culte grec antic, kriophoros o criophorus (?????????), el "portador d'ariet" és una figura que commemora el sacrifici solemne d'un ariet. Es converteix en un epítet d'Hermes: Hermes Kriophoros.

En l'art bidimensional, Hermes Kriophoros es va transformar en el Crist portant un xai i caminant entre les seves ovelles: "Així trobem filòsofs sostenint rotlles o un Hermes Kriophoros que es pot convertir en Crist donant la Llei (Traditio Legis) i el Bon Pastor respectivament". [15] El Bon Pastor és un motiu comú de les catacumbes de Roma (Gardner, 10, fig. 54) i en relleus de sarcòfags, on sovint es combinen simbolismes cristians i pagans, cosa que dificulta les identificacions segures. Això es defineix com sincretisme, una barreja d'imatges de diferents cultures i religions.

Galeria

Vegeu també

Representacions de Jesús
Jo sóc (terme bíblic)
Anyell de Déu
Noms i títols de Jesús en el Nou Testament
Paràbola de les ovelles perdudes
Les ovelles i les cabres
Mausoleu de Galla Placidia

Referències
Cites

^ Grabar 1980:La figura (...) és una al·legoria de Crist com a pastor
^ Reid 2001, p. 3.
^ Hultgren 2000, p. 2.
^ Griggs 2003, p. 52.
^ Barry 1911.
^ von Hügel 1911, pp. 452–458.
^ Syndicus 1962, pp. 21–23.
^ Jensen 2002.
^ Jensen 2000, pp. 37–41.
^ Syndicus 1962, pp. 130–131.
^ Lowrie 2007, p. 69.
^ Friedrich Justus Knecht (1910). "XLIV. Jesús el Bon Pastor" . Un comentari pràctic sobre la Sagrada Escriptura. B. Herder.
^ Baxter, Roger (1823). "Crist El Bon Pastor" . Meditacions per a tots els dies de l'any. Nova York: Benziger Brothers.
^ Haberl, Charles i McGrath, James (2020). The Mandaean Book of John: edició crítica, traducció i comentari. Berlín: De

Gruyter. ISBN 978-3-11-048651-3. 1129155601 OCLC.
^ Murray i Murray 1996, p. 475.

Fonts

Barry, William (1911). "Paràboles" . A Herbermann, Charles (ed.). Enciclopèdia Catòlica. Vol. 11. Nova York: Robert Appleton Company.

Grabar, André (1980). Iconografia cristiana: estudi dels seus orígens. Routledge & Kegan Paul.

Griggs, Donald L. (2003). La Bíblia des de zero: el Nou Testament per a principiants. Westminster John Knox Press. ISBN 978-0-664-22577-3.

Hultgren, Arland J. (2000). Les paràboles de Jesús: un comentari. Wm. B. Eerdmans. ISBN 978-0-8028-6077-4.

Jensen, Robin Margaret (2000). Comprensió de l'art paleocristià. Premsa de Psicologia. ISBN 978-0-415-20454-5.

Jensen, Robin M. (octubre 2002). "Les dues cares de Jesús". Revisió bíblica. Vol. 17, núm.

Lowrie, Walter (març de 2007). L'art a l'Església primitiva. Llegir Llibres. ISBN 978-1-4067-5291-5.

Murray, Pere; Murray, Linda (1996). L'Oxford Companion to Christian Art and Architecture. Oxford University Press. ISBN 978-0-19-866165-8.

Reid, Bàrbara E. (2001). Paràboles per a predicadors: L'evangeli de Mateu : Any A. Premsa litúrgica ISBN 978-0-8146-2550-7.

Syndicus, Eduard (1962). Art paleocristià. Cremades i Oates.

von Hügel, Friedrich (1911). "Joan, Evangeli de Sant" . A Chisholm, Hugh (ed.). Encyclopædia Britannica. Vol. 15 (11a ed.). Cambridge University Press. pp. 452–458.

Per llegir més

Gershon, Lívia. "Anell cristià primerenc trobat al naufragi del segle III fora d'Israel". Revista Smithsonian.

Enllaços externs

Holman Bible Dictionary - "Pastor" per a altres referències bíbliques.

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Good Shepherd

Notes

? Dodd, C. H. (1978). La Tradició històrica al quart Evangeli. Madrid: Edicions Cristiandat. p. 382. ISBN 978-84-7057-216-6.
? Pijoán, J. (1954). Summa Artis – Història General de l'Art. Vol. VII: Art cristià primitiu. Art bizantí. Madrid: Espasa Calpe. pp. 97-98.
? Dulaey, Martine (1993). «La parabole de la brebis perdue dans l'Église ancienne: de l'exégèse à l'iconographie» [La paràbola de l'ovella perduda a l'Església primitiva: de l'exègesi a la iconografia]. Revue des Études Augustiniennes (en francès) 39: 3-22. Arxivat des de l'original el 7 de febrer de 2016. Consultat el 28 de gener de 2016. «La figure du berger est sans doute celle qu'on rencontre le plus fréquemment dans l'art paléochrétien : on a pu en recenser jusqu'à 892 représentations! »
? https://www.continental.com.ar/sociedad/encuentran-en-israel-un-anillo-de-la-epoca-romana-con-la-imagen-de-jesus_a61c45a340b11b61ebe4c9b88
? Cartlidge, David R.; Elliott, J. Keith (2001). Art and the Christian Apocrypha. Nova York: Routledge. p. 55. ISBN 978-0-415-23392-7. Consultat el 28 de gener de 2016. «The popularity of the Good Shepherd began to wane in the latter fourth century, and it virtually disappears in the fifth century. »

Referències

Eliade, Mircea: Història de les creences i idees religioses. Barcelona, 2005. ISBN 84-473-3841-X
Burckhardt, Jacob: Història de la cultura grega. Barcelona, 2005. ISBN 8457338371
VV. AA.: Història de l' art cristià. Biblioteca d' autors cristians. ISBN 84-7914-427-0

Control d' autoritats

Projectes Wikimedia
Dades: Q950667
Multimèdia: Jesus Christ as the Good Shepherd / Q950667

Diccionaris i enciclopèdies
Britannica: url